

»Det är som att dra på sig ett par tajta jeans«

BJÖRN THOMASSON OM KAJAKBYGGEN

Bland Sveriges hängivna paddlare finns numera en statusmarkör som slår alla andra: att ha byggt sin egen farkost. Allt är Björn Thomassons fel.

Varför började du rita och bygga kajaker? – Redan som student byggde jag tillsammans med min hustru, syster och sväger en stor segelbåt efter en avancerad ritning. Vi ändrade och modifierade den för att båten skulle passa oss, och jag lärde mig allt om hydrodynamik. Bygget tog två år och finansierades av studiemedel, och när vi väl var klara hade vi hunnit få två barn var, min syster och jag. När vi sedan efter många år sålde båten kände jag suget efter något behändigt. Jag ritade och byggde en enmanskajak för att ha mindre teknik mellan mig själv och naturen. För mig blev kajaken ett frihetens instrument. Som mest paddlade jag runt 200 mil om året. Oftast ensam. Jag paddlar oavsett väder. Sol och stiltje är lite tradigt, det är som att cykla på ett flygfält. Fram till i dag har du skapat ytterligare ett tjugotal modeller och sålt 5 000 ritningar – hur gick det till?

– Andra paddlare började lägga märke till min kajak. Jag lånade ut min ritning några gånger, ryktet spred sig och plötsligt blev det lite av en självbyggerboom. Jag började ta betalt för ritningarna och skapade en webbplats som är lite manipulativ. Den har blivit lite av en samlingsplats. Folk läser i månader och tittar på bilder innan

de beställer. I Sverige har jag ingen konkurrent. Det är synd, jag gillar egentligen inte monopol. Vilket ansvar bär du för att kajakerna faktiskt flyter?

– Jag är såklart ansvarig för att ritningarna är korrekta, men då gäller det också att de följs till punkt och pricka. Något lagstadgat eller juridiskt ansvar har jag inte. Jag följer många kajakbyggen genom mejl och telefonsamtal och ändrar och förbättrar beskrivningarna hela tiden. När frågorna kring lackning kommer – då vet jag att de är framme vid målet. Vissa behöver jag hålla i handen genom hela bygget och andra hör jag inte av förrän de skickar en bild från sjösättningen.

Du menar att det tar 150 arbetstimmar att bygga färdigt en kajak – hur många ger upp innan dess?

– Jag skulle tro att närmare 90 procent faktiskt bygger klart, förr eller senare. Det är främst män som bygger och tidsättingen har jag räknat ut genom att granska byggdagböcker. Hade jag frågat deras fruar kanske timantalet hade blivit mycket högre. De få som lägger ner gör det av medicinska skäl eller skilsmässa. Själva bygget är inte så himla avancerat. Det enda man egentligen behöver är ritning, material och sådana verktyg som de flesta ändå har hemma. Folk bygger i vardagsrum, garage och partytält. Men slip-

ningen dammar något alldeles förfärligt. Är man inomhus får man räkna med att hela rummet täcks av ett damm fint som potatismjöl. Vad skiljer en kommersiellt tillverkad kajak från en hemmabyggd?

– Kommersiella kajaker är oftast byggda för stuvuxna män, så min modell kan vara räddningen för alla andra som vill lära sig rolla, surfa i vågor och slå sig igenom bränningar. Allt fler vill ha en individanpassad modell att leka med i vattnet – lätt, snabbmanövrerad och trång. Med hjälp av en algoritm anpassar jag skalan efter kroppsvikt, längd och skostorlek. Det blir som att dra på sig ett par tajta jeans. En bra kajak ska kännas som en dansant partner, även i hård sjögång.

Vilka ger sig egentligen på att bygga en kajak för hand?

– Den äldste byggaren jag känner till är en man på 87 år. Det finns även de som köpt ritningar utan att någonsin ha paddlat. Kanske har de tröttnat på att snida moraklockor. Egentligen finns det inget byggmoment som kan stjälpa hela bygget. Det mest dramatiska misstaget jag hört är en som laminerat sin kajak utan härdningsmedel. Det blev en kletig smet över hela ytan som tog dagar att skrapa bort. Sen vet jag två som sågat itu skiten, slängt allt och börjat om.

ANNA TERESIA BERG
FOTO: DANIEL NILSSON

Söndag 21 april. Kvarncrossen i Uppsala – en tävling i slalom och kajakcross i Fyrisåns vårflod.

SKRÄDDARSYR. »Ritningskostnaden på 800–1 000 kronor inkluderar konstruktionen av en kanot. Bygger man fler vill jag ha 500 kronor i royalty för varje nytt skrov. Men jag jagar inte snyltare, livet är för kort för det.«

